

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și streindate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și învoială
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Rătăcirii prin codrul băncilor noastre.

Într-un caz în mână „Anuarul băncilor române” pe anul 1915, în care, cetindul, m'am rătăcit cu totul ne mai putându-mă orienta, căci aproape nu mai vezi nici soarele nici poteca de eșire la liman, încât mă tem de prăpastie.

Scopul următoarelor spiciri nu este nici pofta de critică și gâlceavă, și nici obiecțiuni la adresa unei instituții sau alteia, sau a unor anumite persoane, ci ca cu toți împreună să căutăm poteca de eșire din labirintul, în care ne găsim, și să putem face față nevoilor actuale, în timpurile groase prin cari trecem. Trebuie să ne gândim întâi la cei expatriați de bunăvoie și de nevoie, în număr de peste o sută de mii de muncitori cari sunt duși peste Ocean în America; să-i readucem înapoi acasă și să-i redăm familiilor lor, să dăm ogoarelor lor răginate brațele lor viguroase de muncă, pentru a-i ocupa în mod util și desăvârșit acasă.

Apoi la sfârșitul flagelului grozav, care a încins aproape întreg universul, trebuie să avem în vedere soarta vitrigă a câtorva *secimi de mi de schilozi* și mutilați pentru patrie, cari nefiind teferi, nu vor mai fi apti pentru munca lor obicinuită. Pe aceștia să nu-i lăsăm să umble cerșind la drumuri și poduri, acestora trebuie să le găsim alte ocupațiuni mai ușoare și potrivite cu starea lor de infirmitate, ca astfel să-și poată agonisi pâinea de toate zilele, în mod cinstit pentru ei și familiile lor. Mai suntem apoi datori să ne gândim la soarta unor peste 100.000 de orfani rămași după cei căzuți pentru patrie pe câmpiile de onoare ori prin spitalele streine în urma plăgilor căpătate.

Căci cele 3-4 orfelinate, ce se vor putea înființa în câteva centre — la Sibiu, Blaj, Arad etc. — nu vor putea adăposti decât numai câteva sute până la o mie două de copii — cel mult, — iar ceilalți, cu zecimile de mii vor trebui îngrijii și sprijiniți tot în agricultură și la cultura pământului, înființând și dezvoltând acele ramuri până acum aproape neglijate cu totul

de către poporul nostru, cari ne vor da pe plugarii mari de mâine pentru cultivarea ogoarelor pârinatești. Cei mai favorizați de soarte și primiți în internatele publice românești vor fi îndreptați apoi către arte, meserii diverse și negoț, de cari încă avem mare trebuință și vor fi tot așa de folositori neamului.

Știm să apreciem și noi deplin valoarea banului și a capitalului sub diversele lui forme, și știm să apreciem în de ajuns și serviciile mari cari le-au adus băncile române neamului, mai cu seamă în cei din urmă ani, când scumpetea nemaipomenită, și foametea chiar băteau la ușa multor sate, și regiuni întregi. Totuși voi cerca să arăt—și se va convinge orice nepreocupat,—că calca pe care am apucat nu este cea bună și că trebuie o întoarcere sau mai curând o altă direcție și îndrumare în acțiunea băncilor.

Nomărul și sporul băncilor și al capitalurilor ar fi foarte îmbucurător. Solidaritatea dela Sibiu cuprinde în sine 116 bănci. De esceptat ar fi doar numele identice la mai multe bănci — „Banca populară” de 4 ori, apoi câte 2-3 bănci de concurență în aceeași localitate sau în sate învecinate și în apropiere nemijlocită, despărțite de multe ori printr'un singur părau ori vale unul de altul.

Ai crede că înființarea de bănci a devenit un sport și o ocupațiune foarte lucrativă, — sate cu câteva sute de locuitori — și chiar limitrofe — ținând fiecare să-și aibă banca sa proprie. A înființat bunăoară preotul sau notarul din sat banca sa, — de ce să nu-și înființeze și învățătorul cu alți 2-3 țărani fruntași din sat o bancă proprie, fie și o sucursală a lui „Hangya” din Budapesta ori „Emke”; mai cu seamă când el este poate și învățător de stat. De pregătiri speciale în cele economice, de economie politică, studii financiare, de practică îndelungată în afaceri de bănci, etc., nu se mai întreabă nimeni! Alte dați se certau preoții noștri pentru chestiuni transcendente, pe cari mintea omenească nu le poate cuprinde, stărnind delectarea și marea mulțumire a dușmanilor neamului: azi au ajuns să se certe și emuleze între dâșii pe chestia băncilor.

(Va urma). Ion depe Văcarea.

Sinodul arhidiecezan.

Sedința a treia.

S'a ținut Mercuri în 3 Malu. Preșident I. P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscop. Notar de sedință Nicolau Sulică.

Notarul Lazar Triteanu citește procesul verbal și sedinței premergătoare. Se autentice.

Concediu se acordă deputaților sinodali Dr. Ioan Marghita și Dr. Augustin Bodea pe întreaga sesiune, în înțelesul cererilor înțrate la sinod.

Deputatul Vasile Gaș face propunerea, ca sinodul arhidiecezan să decreteze următoarele:

1. Edificarea de case parohiale, cu toate apartinențele, după plan statorit de consistorul arhidiecezan, este obligatorie în toate parohiile unde până acum lipsesc aceste, și unde pe zită cale parohia nu poate acvira cortel deplin corespunzător poziției sociale a parohului.

2. Este obligatorie asigurarea pe seama parohului cel puțin a unei jumătăți de jugăr cadastral de grădină pentru legume, pentru a preîntâmpina cele mai arzătoare necesități ale troulului, dar și pentru a da putința familiei parohului, de a servi cu exemplu poporulul în grădărit.

3. Până la ridicarea locuințelor parohiale, chiria pentru locuințele închiriate au să o plătească casele bisericesti, ori apo să se ceară dela guvern bani de cvartir pe seama preoților fără case parohiale.

4. Ciaca, simbrilele preoțești și toate prestațiunile fixe ale parohienilor, cu caracter de salar regulat, cari se plătesc parohilor în natură și cu lucrul, sunt a se preface în salar fix, plătit din casele bisericesti. Până la regularea acestei chestii, prestațiunile sunt a se face și pe mai departe în natură, eventual se plătește echivalentul acestora, stabilit din partea comitetului parohial.

Deputatul Dr. Nicolau Comșa face propunerea, ca la fondul de pensione arhidieceze, să fie luat și Arhiepiscopul și Mitropolitul, prin urmare statutele fondului de pensione să fie modificate în acest înțeles cu ocaziunea reviderii lor.

Propunerea deputatului Dr. Comșa se preedă comisiei organizatoare, iar propunerea deputatului Vasile Gaș se preda comisiei bisericesti.

S'a ținut în ordinea de zi. În numele comisiei organizatoare raportează deputatul Nicolae Ivan în chestia înființării orfelinatului din Sibiu. Constată, că acesta e actual cel mai însemnat, cu care are să se ocupe sinodul în sesiunea de față. Expune pe larg cum a fost pusă în executare ideea înființării orfelinatului. Amintește că apei adresat clerului și poporului din Arhidieceza, din partea Arhiepiscopului Ioan Mețianu, a fost ultimul act scris de acest înțelept Arhiepiscop. S'au

adunat până acuma pentru orfelinat 523.000 coroane. Citește raportul consistorului către sinod în chestia aceasta și propune apoi, în numele comisiei organizatoare, următoarele:

Din colecta de până acuma și din ofertele ce vor mai intra, consistorul să creeze un fond care va purta pentru totdeauna numele: „Fondul orfelinatului bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania”, fond administrat de consistorul arhidiecezan.

Pentru anul 1915 consistorul are să prezenteze bugetul în regulă despre venițele și erogatele fondului, iar în anul 1916 și 1917, consistorul e autorizat să închirieze, eventual să cumpere, o casă potrivită pentru orfelinat pe care să-l deschidă la 1 Septembrie anul curent, cu 50 de orfani deocamdată. Colecta să se continue. Dacă se vor ivi cumva greutăți, orfanii pot fi adăpostiți în case particulare. Conscrierea orfanilor să se facă prin oficiile protopopesci, în conșlegere cu reuniunile de femei și alte corporațiuni umanitare.

Vorbesc la obiect deputații: Dr. Ioan Stroiu, Dr. Ioan Lupaș, I. A. de Preda, Sergiu Medean, și Dr. Nicolae Bălan, iar sinodul primește propunerea comisiei organizatoare, ridicându-le la valoarea de concluse.

Acelaș raportor raportează în chestia statutelor orfelinatului din Sibiu, prezentate din partea consistorului. Citește statutele și propune în numele comisiei organizatoare, votarea statutelor în mod provisoriu și punerea lor în aplicare, până la sesiunea următoare sinodală, când se va putea și apoi în ce sens vor trebui să fie modificate.

La obiect vorbesc deputații: Arseniu Vlaicu, I. A. de Preda, Dr. Aurel Vlad, Ioan I. Lăpăduț, și I. P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, președintele sinodului, dând lămuriri necesare, iar sinodul primește propunerea comisiei organizatoare.

Acelaș raportor raportează în chestia executării pragmatice de serviciu cu privire la protopresbiteri. Citește raportul consistorului arhidiecezan către sinod și propune luarea raportului cu aprobare la cunoștință, în-cuvânțându-se asemenea competențelor pe seama protopresbiterilor cu începere dela 1 Ianuarie 1916. Propunerea se primește din partea sinodului și se ridică la valoarea de concluse.

Tot în numele comisiei organizatoare raportează deputatul Nicolae Garou în chestia ridicării edificiului nou pe seama gimnasiunului din Brad. Citește raportul consistorului către sinod, în care sunt arătate greutățile întâmpinate, și propune în numele comisiei organizatoare luarea cu aprobare la cunoștință a raportului.

Acelaș raportor raportează în chestia normativului agendelor fiscalului consistorial. Citește raportul consistorului către sinod și propune în numele comisiei, ca sinodul să îndrums consistorul să se conformeze pentru trecut

normativului sfitor încă în vigoare iar pentru viitor normativul să se modifice în sensul propus de comisiune.

Deputatul Arseniu Vlaicu propune o altă modificare a normativului. Răspunde raportorul și dă explicație I. P. C. Sa, Arhimandritul-preșident Dr. Ilarion Pușcariu iar sinodul primește propunerea comisiei organizatoare.

Acelaș raportor raportează asupra propunerii consistorului, arhidiecezan, ca diurnele deputaților sinodali să fie urcate pentru acșunea de acum în mod excepțional. Comisiunea propune acceptarea propunerii. Sinodul o votează.

În numele comisiei organizatoare raportează acum deputatul I. A. de Preda asupra raportului consistorului arhidiecezan despre moartea Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Mețianu. Citește raportul consistorului către sinod, din care se învederează, că averea rămasă de fericițul în Domnul a fost luată în primire din partea consistorului. Face 236.000 coroane după detragerea tuturor cheltuielilor. Citește testamentul preavrednicului Arhiepiscop și Mitropolit, din care se constată, că averea e testată pentru înființarea unei mănăstiri de malm. Propune, ca raportul consistorului să fie luat la cunoștință și consistorul arhidiecezan să fie îndrumat să compună literile fundamentale și să le prezinte sesiunii viitoare sinodale. Se primește și se decide, ca testamentul fericițului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu să fie alăturat la procesul verbal al sedinței de astăzi.

Acelaș raportor raportează în chestia executării pragmatice de serviciu cu privire la directorul seminarului și la alți funcționari consistoriali, cărora li s'a semnat adausul care li se cuvenea. Comisiunea propune luarea raportului consistorului arhidiecezan la cunoștință cu aprobare. Se primește și se erunță concluzii în acest înțeles.

Sedința se închide la orele 12 și un sfert, anunțându-se sedința proxima pe ziua următoare Joi, 4 Maiu n. la orele 10 dimineaș. La ordinea zilei: raportele comisunilor.

Sedința a patra (Joi).

În numele comisiei organizatoare raportează deputatul Nicolae Garou asupra propunerii din sedința premergătoare, făcută de deputatul Dr. Nicolae Comșa, ca la fondul de pensie al arhidiecezei să fie acceptat și Arhiepiscopul și Mitropolitul.

Comisiunea propune, ca să fie predată propunerea în competența consistorului spre studiere, și raportare la timpul său. Sinodul decide în acest înțeles.

În numele comisiei bisericesti raportează deputatul Dr. Nicolae Bălan în chestia regulamentului pentru calificarea candidaților la preoție. Propune transpunerea regulamentului de nou la consistoriu, pentru a se conforma, la modificarea regulamentului, celor cuprinse în memorandumul corpului

Prozaicii.

Il vedeai pretutindenea. Ce gesturi largi, cu olipiri strete, cu glasul strident de răgușeala vinului, cu pumnii gata ca să lovească în orice și în orice, prozaicii, ori cum le-aș spune altfel oportunității reformatei predominau terenul. Cu inteligența mărunț și dibace a vremii, cu iscusința unei fraze încununată cu snobismul și răutatea, cu câteva palide amintiri din lecturi cuminate, cu tupeul arogant și speculativ al artei de-a ști sta supt toate împrejurările la suprafață — prozaicii, ambibile oportuniste, erau totdeauna: en gard, spada lor era o măclucă, argumentele lor erau pumnii, adevărul le stăcea în vin și în peșarele de vinars albastru — ferească Dumnezeu, să fi confundat vre-odată realitatea cu spectacolul, rostul unei vieți cu filosofia unui stomah lănit de mistuire plăcută, prozaicii, frile egocentrice ale lumii, prozaicii, animalele cu două picioare ale lui Platon, prozaicii ei, gata de-a apuca lancia de războiu a convențiunii lupotriva oricăruia inovator, ei, pro-

zaicii preparau viitorul unui neam întreg pe marmura mesei de cafea și jertfeau idealul într'o sticlăușă de parfum — îl vedeai pretutindenea, cu aceleași apucături meschine, cu aceiași mentalitate de gafă, cu aceleași banalități friante de fraze bombastice....

Il vedeai pretutindenea. La bănci, acoperău scadența unei polite cu zimbetul disprețurilor de peste ochilari — în sala de liceu își plimbau nulitatea intelectuală pe ceafa unui copil nevinovat, în diferitele adunări și instituții ei reprezentau bussiness-ul supt orice preț, chiar și prin riscul de-a deveni ridicol — îl vedeai lăfându-se în sinecure grase, create anume pentru digestia normală a unui intelect mediocre. Și răsuflarea lor molipsită stria parcă elanul din văzduh. Prin insuficiența lor culturală, socială, politică, moralitatea publică degenerase, simțământul proaspăt al stocului ajunsese un modus vivendi fără ofrande, prin oportunistismul lor sec, fără măduvă și spânare, idealul unui suprem frumos devenise ridicol, entuziasmul de prisos, altruismul ne necesar, simțul de jertfă dispăru cu totul.

O, pentru neamurile lumii întregi americanismul rigid, nemilos, proaic. A fost un adevărat blestem, prozaicilor condiceau carul cu roți răginate al progresului pe cărările mălăinoase și hațugate în bălciul zilelor sure, și aci desfăceau în loc de mătasea sufletului cărpa murdară stropită cu sângele celui lăvins și cu lacrimile celui impliat și strigau cu glas tare: trăiască Mammon, trăiască momentul plăcut al digestiei, trăiască virtutea nepăsării, trăiască tot ce nu nelăștește și ce nu cere jertfă. Și în bălciul lor se își deschidea ochii sticloși vițaiul de aur, cu pânțele late și cu picioare subțiri și în jurul vițaiului de aur să înțingea danțul nebun al celor ce via să nu laseane niciodată mai mult de cât un număr în catastriful cutărei matricule...

Brațul lui Marte a lovit însă cu puterea mușchilor brutali în statua de hlamidă aurită a vițaiului de aur.

Și a căzut în praf idolul păgân și ceata de salabori romantici a fost înrolată supt drapel. Cei ce au învățat să deosebescă pocnetul dopului de lichor au început să se năure de bubui-

tul tarului și din canapelele tivite cu piele de porc și cu zaruri de argint au căzut în tranșeele cețase... Inzadar au ascuțit în fundul lăzurii arginții lui Iuda și inzadar s-au tapetat odăile cu mătase — războiul a scuturat de pe ar'plile vieții smaltul de aur al prozei și soarele s'a îmbrăcat în sânge. Și lumea care a dat atâtea poticniri și ahtări perpetue, a devenit un câmp de luptă...

Vedeți prozaicilor, că asemeni unei clume, războiul, a făcut și din voi sfinteț. Viața nu este numai un delu și o înșurire de evenimente plăcute — viața nu este proză, ci s'a făcut tragedie. N'ați vrut niciodată să înțelegeți că a aduce jertfă este un intermezzo al viețurii, v-ați ascusa ochii și urechile să nu vedeți și să nu auziți suferințele atora — și astăzi când om pe om se ucide, în biserica tubirei se aprind toate luminările și ard fereștele roșii în noaptea, clopotele lui Hristos au început să sune: îngenușiați popoare și vă sbateți nepuțințioși în ceață, să vă sosească porumbelul cu cioc roșu al păcei, dar nu

să readucă lumea veche, lumea de profit și interes, lumea fătărniceii și a disprețului, ci să readucă lumea virgină, în care fiecare vițate să-și aibă greutatea sa fără să epese și să se nimicească una pe alta.

Prozaicilor — voi nemiloși și acceptivi, pentru voi măclucă a fost necesar, căci a trebuit să se scurgă și sânge nevinovat, ca să se curățească omenirea de puroi. Inima asfixiată de goana după tăpile lui Mammon, a trebuit să renască pentru ritmul veșnicel dureri și fericiți, și ciori și spânzurați și tanturi, au trebuit să lămuirească privirea către stele... Vedeți prozaicilor, că a v-aș, isvorul ascurs în noaptea, izbucnește fierbinte și curată, dacă nu-i molipsești cărarea?...

A căzut în praf vițaiul de aur și drumul către celvar arată viitorul.

Emil Isac.

profesorul dela seminarul arhidiecezan, înaintat consistoriului.

Vorbesc la obiect deputații Vasile Gan, Lazar Triteanu, Dr. Pavel Roșca, Dr. Silviu Dragomir, Arseniu Vlaicu, și la urmă raportorul, care insistă pentru acceptarea propunerii comisiei. Explicări dă și I. P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu. Se primește apoi propunerea comisiei, ca din comisia esamănătoare se facă parte nu numai a șefilor consistoriului ci și profesorii seminariilor și alți bărbați vrednici de ai bisericii iar candidații se prezintă la esamene teze în scris.

In numele comisiei școlare raportează deputatul Dr. Ioan Lupuș în chestia definitivării profesorului de seminar Ioan Oloju. Propune luarea la cunoștință a raportului consistorial, cu aprobare. Se primește.

Același raportor raportează asupra raportului consistoriului în chestia vieții interne și a școlilor noastre în anul 1915. Raportul conține aceleași constatări dureroase, ca în anul trecut. Cel mai mult învățătorii au trebuit să plece la război. Pe unii i-au suplinit preoții, nu însă pe toți. Propune, în numele comisiei școlare, ca raportul să fie luat în general la cunoștință. Se primește.

Comisiunea face apoi propuneri corespunzătoare votate toate de sinod.

Tot în numele comisiei școlare raportează deputatul Dr. Ioan Stroia în chestia înființării unei pedagogii de fete și propune, în numele comisiei școlare, ca consistorul arhidiecezan să fie invitat să caute, ca să se înființeze pedagogia de fete în timpul cel mai scurt posibil, aici în Sibiu.

In numele comisiei financiare raportează deputatul Ioan I. Lapedatu în chestia hotelului din piața Hermann. Constată că lucrările au fost terminate, hotelul e închiriat în condiții bune, și propune ca raportul consistoriului să fie luat la cunoștință. Se primește.

Același raportor raportează în chestia restaurării cafenelei, și propune luarea la cunoștință a raportului și încuviințarea cererilor făcute. Se primește.

In chestia trecerii profesorilor dela gimnaziul din Brad la fondul regișcolar de pensie administrat din partea statului, comisiunea financiară propune, ca după ce profesorii dela gimnaziul din Brad au fost membri ai fondului de pensie al arhidiecezei, taxele reclamate de trecerea și acceptarea lor la fondul regișcolar de pensie al statului, să fie acoperite din fondul de pensie al arhidiecezei.

După o scurtă discuție sinodul hotărăște luarea acestui obiect dela ordinea zilei, rezervându-se pe seama sesiunii viitoare ședințe. De aceeași părere e și I. P. C. Sa, Arhimandritul, president Dr. Ilarion Pușcariu.

In ședința de Joi după amiază au fost aleși asessori onorari în senatul școlar d-l Dr. I. Blaga, directorul gimnaziului din Brașov iar în senatul bisericesc protopopul Dr. V. Saftu.

Astăzi Vineri, la amiază sinodul a fost închis.

Sinodul parohiei Caransebeș.

A fost deschis Duminecă de către P. S. Sa episcopul Dr. E. Miron Cristea prin o frumoasă vorbire, în care arată motivele pentru cari nu a putut fi convocat sinodul anul trecut, subliniază apoi eroismul soldaților noștri cari luptă pentru tron și patrie, arată starea bugetului diecezei menționând aici și frumoasa fundațiune a fericiului decedat Dr. Petru Borlovan iar ca încheiere face un apel pentru votarea proiectului fondului de pensie și ajutorare pe seama preoților.

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 4 Mai.

Pe câmpul de operațiuni dela vest.

Pe sectorul dintre Armentieres și Arras a domnit în unele locuri o vie activitate războinică. Lupta de mine a fost cu deosebire violentă la nord-vest dela Lens, la Souchez și la Neuville. La nord-vest dela Lens a eșuat o ieșire a Englezilor încercată în legătură cu explozii.

In regiunea dela Maas peste zi focul de artilerie s-a potențat din când în când la o mare violență, iar în decursul nopții s-a repetat de mai multe ori. Un atac francez încercat contra pozițiilor noastre de pe coasta ce se întinde la vest dela înălțime, l-am respins. Pe coasta sud-vestică a acestei spinării de munte dușmanul și-a pus piciorul în o poziție înaintată de patrule.

Dintre mai multe avioane dușmane cari azi-dimineață au aruncat bombe asupra Ostendei, dar au nimerit numai grădina castelului regal, am împușcat unul în luptă aeriană la Middlekerk. Pasagerul, un ofițer francez, a murit.

La vest dela Lieven două avioane dușmane s-au prăbușit în focul tunurilor noastre de apărare și al mitraliezelor. In regiunea fortului Vaux aviatorii noștri au făcut incapabile de luptă două biplane franceze.

La ost și sud-ost.

Pe acest front situația în general e neschimbată. Avioanele noastre au bombardat cu succes care a fost observat: stabilimentele căilor ferate de pe linia Molodetz-Nominshi și punctul de încrucișare la nord-ost dela Pinsk.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu s-au petrecut nici un eveniment mai important.

Briand va răspunde lui Bethmann-Hollweg. Din Paris se telegrafiază:

Briand va vorbi în curând în Camera, răspunzând discursului cancelarului german, și mai cu seamă acelei părți care expunea programul viitoarei alcătuirii a Europei.

Sfârșitul revoluției irlandezeze. «Biroul Reuter» anunță, că toți șefii revoluționari din Dublin s-au predat. Rebellii s-au apropiat mai întâi cu un drapel alb. Pe urmă s-a făcut un armistițiu. In sfârșit Pearce, așa zisul president al guvernului republican proșor a iscălit o capitulare formală și necondiționată.

România și Grecia «Neues Wiener Journal» are o depeșă privată dela Atena de următorul cuprins: Semioficioasa «Neon Asty» scrie că România și Grecia în toate împrejurările vor persista în neutralitate până la sfârșitul războiului.

Acesta este rezultatul pertractărilor între cele două guverne.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 4 Mai.

În nordul monarhiei.

Trupele noastre de recunoaștere au făcut prizonieri, la nord-ost dela Tarnopol, un ofițer rus și 100 soldați. Alt-cum numai în unele locuri decurg lupte de artilerie.

La granițele italiene.

Artileria dușmanului a dezvoltat eri o activitate potențată contra capului de pod dela Tolmein, și contra mai multor sectori de pe

frontul din Carintia, iar în regiunea de graniță din Tirol a decurs numai o luptă mai moderată de artilerie. Intre stâncile din regiunea Adamello, între St. Ablet și Corno di Cavento luptele continuă.

Azi-noapte un balon dușman a sburat pe de-asupra pozițiilor noastre aflătoare în apropiere de gura râului Wippach, a aruncat bombe, apoi și-a continuat drumul întâi în direcțiune nordică și apoi peste valea Idria spre Laibach și Salloch. La reîntoarcere artileria noastră la Dornberg i-a închis calea cu focul ei; tot atunci însă l-au atacat și aviatorii noștri și au incendiat balonul, care s-a prăbușit în apropierea locului de exerciții din Görz. Cei 4 pasageri ce se aflau în el, au murit.

Mai multe avioane ale noastre au atacat eri tabăra italiană dela Wälesse. Toate avioanele, după ce au aruncat numeroase bombe și au rezistat unei lupte violente aeriene, s-au reîntors neatînse.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Pe acest front e liniște.

General de divizie Höfer, locuitorul șefului de stat major.

Tenziunea germano-americană.

Gerard tace. — Saloane princiare. — Semn bun — Perspective de o aplanare a conflictului. —

Dela Berlin se depeșează: Când ambasadorul Americii Gerard a sosit în Berlin, în gară a fost înțrebat:

— «Ce ne aduceți, Excelență?»...

— «Nu aduc nimic, decât tăcere. Nu pot să spun un singur cuvânt.»

Ambasadorul își îndreaptă pașii spre ușa de eșire a gărei, când funcționarul de serviciu îi anunță, că îi s-au rezervat în gară saloanele princiare. Gerard a mulțumit afabil, preferând a pleca cu un automobil la locuință.

Criza germano-americană este încă fluctuantă. Inșă faptul, că Gerard înapoiindu-se la Berlin nu face încă pregătiri de plecare, este considerat de semn bun.

«Berliner Tageblatt» scrie la loc de frunte:

Creдем că nădejdea într'o aplanare pacinică a chestiunii germano-americane există și mai departe, și cu toate dificultățile nu s'a redus posibilitatea unei înțelegeri.

Cum am putea alunga din popor cărțile superstițioase?

Principalele elemente cari formează sufletul unui popor — sunt cărțile, din cari își scoate el hrana spirituală. Dacă voim să formăm din poporul nostru, — un popor, conștient de sine, de drepturile sale și datoritățile față de D-zeu și patrie, trebuie să ne îngrijim de o lectură bună.

Până ieri-astăieri la noi se citea puțin, azi progresăm binisor în aceasta direcție, — durere însă... cărțile ce se ofer țăranelui, nu i-le ofer bărbați, pe cari îi interesează sentimentul ce trebuie să-l vază în sufletul aceuia, formarea spirituală și intelectuală a țăranelui, ci câștigul. Librăriile se întorc a vînde țăranelui marfă care corespunde gustului său, marfă, care să-l umple de superstiții, să-l diforme, nu să-l formeze caracterul. După părerea mea modestă primul factor — care ar trebui să lucre la delaturarea acestui rău, sînt autoritățile noastre bisericesti. Este un lucru cunoscut, că în lipsa de cărți de rugăciuni folositoare, ori cărți religioase edificatoare, chiar preoții dela sate au recomandat țărânilor, cărți ca Epistola și Visul. După ce acele cărți recomandate au fost de preoți, când cel de azi — spun țăranelui — că Visul și Epistola nu s'arfi religioase, țărânul să cruțe și nu știe cui să creadă: preotului de ieri, ce i-a preamărit, ca și Evangelia, Visul și Epistola, ori celui de azi, ce vrea să le delature? Fiindcă autoritatea preotului de azi, se lovește cu cea de ieri, a preotului mai bătrîn, mai popular, mai plăcut și poate mai apreciat de cât cel de azi, ar fi chemată ași

autoritatea apostolică, curentul apostolic care ar fi singurul ce ar îmbrăția înolăiala din sufletul țăranelui față de cele 2 doctrine, ce i s'au predicat de pe amvonul preoțesc. Aceasta ar fi însă de lipsă și din alt punct de vedere.

Este cunoscut, că sunt preoți cari exploatează lipsa de cunoștințe a țăranelui, lotru toate se acomodează gustului aceluia, numai să i-se facă plăcuți. Acei preoți și azi recomandă tot aceleași cărți, cari convin gustului țăranelui.

Numer zilele aceste m'a povestit un ostas, că preotu său de pe câmpul de luptă i-a donat o Epistola. Acești preoți ar veni în fire numai prin o îndrumare a autorității lor mai înalte.

Prin o declarație oare-care a autorităților noastre mai înalte însă, nu cred că s-ar ajunge scopul. Ar mai trebui — în oare-care chip — a înlesni țăranelui ajungerea la cărți folositoare, și împedecarea vînzării cărților prin unele librării și agenți iconari, ori făcleri.

Aici iară autoritățile mai înalte ar fi chemate a lua dispoziții. Cărți de rugăciuni avem la avîndouă confesiunile pentru adulți, iar pentru copii, de amîndouă confesiunile, eu cred că amocomodată «Cartea de rugăciuni de un prieten al copiilor», aflătoare în librăria Ciurcu, sau o altă ce s'ar eda. In tot cazul ne trebuie unul sau 2 manuale mai ușoare pentru prunci și altui pentru adulți, la fiecare confesiune. Certe amintită din librăria Ciurcu copil o gustă cu multă plăcere.

Dacă aceste manuale însă nu s'ar vînde prin coportagiu cum fac făclerii, scopul nu s'ar ajunge. Eu cred că fiecare autoritate bisericască din librăria sa ar putea transforma oficiul parohial în o agențură de librărie, și atunci s'ar putea ca la fiecare oficiu parohial să fie în continu de vînzare cărți de rugăciuni pentru prunci și adulți. Sau direct ordinarialul sau prin oficiul protopopesc ar putea asigna — spre vînzare — un anumit număr de cărți. In acest chip țărânul nu s'ar duce la țarg să-și cumpere cărți de rugăciuni. Incepîndu-se cu cărți de rugăciuni, s'ar continua atacarea și cu alte cărți de conținut religios, și cu încetul țărânul s'ar aproviziona cu cărți folositoare, iar cele superstițioase s'ar scoate din uz.

Mi-ar plăcea dacă în chestia acesta s'ar declara și ziarele noastre cu caracter religios.

Crestături.

Onorată Redacțiune!

Dela începutul războiului poate am abuzat prea mult de încrederea și dragostea D-Voastră, când am cerut lașterea în prețutul Dr. z'ar a unor mici fapte caritative, săvârșite în satul meu, — dar credeți mă — am îndrănit vîzînd bunăvoința și căldura, cu care îmbrățișați în ziarul D-Voastră manifestările, cât de modeste, săvârșite în câmpul cel larg și deschis al «Carității», care în zilele ce le trăim azi, este singurul teren, unde trebuie să emulăm cu toții, cel din «tranșeele de acasă».

Așa, la noi, credincioșii mei, întocmai ca și în sărbătorile Crăciunului, la cari din contribuții benevole s'au procurat încălțăminte și hăinuțe pentru copiii săraci și orfani, la îndemnul subscrisului, sărbătorile «Sf. Paști» au ținut să le prezăulască nu «bînd și mîncînd», ci aducîndu-și aminte și astăzi dela de cei înstrăinați dela căminul lor, cari au trebuit să prezăulască încă o «Inviere», nu în sunetul melodios al «Coptotelor din satul lor, ci în iadul înfloritor al bubutului de tun, sau în cele «lazaretur», ce abia îi mai încep.

Chemat la păstoria acestel comune fruntașe aproape deodată cu primul bubuit de tun, ce avea să însemneze transformarea unei lumi, care prin sacrificiile de sînge și hănuiri ce le cerea, cu greu avea să se mai întoarcă, prin plecarea celor dintâi fii și țării la «Ospățul de sînge», noi cei rămași acasă cu rol de conducere trebuia să înțelegem rostul nostru pentru greutățile create de acest cataclism, de care istoria nu mai știe. In prima linie grija cea dintâi avea să ne fie mîngăierea și mai ales ajutorarea cu îndemnul și sfatul a celor rămași acasă neputincioși, fără rost și în nesiguranta zilei de mâne, dar mai ales noi preoții trebuia să avem ochii neadormit asupra moralității celor de acasă, să grijim cu sfințenie ca instituțiile de căpșatele — biserică și școală — să nu le slujecăm pe povârnișul perzării și iarăși prizînd ori-ce moment mai însemnat, să străngem mîla pentru cel nenorocit prin război și din prisosul celor norocoși să punem bază la fonduri pentru trebuințele multiple de după război. — Din aceste frămîntări răsarit în «Orfelinatul român» din Sibiu și Bial, care prin valeturi ce

a stărnit, a probat țărnia sufletească a unui neam, ce vrea să trăiască.

Aceste gânduri m'au neliniștit și pe mine, când vîzînd lipsurile din comuna mea, ce trebuie să susțină și după plecarea celor mai buni fii ai săi la sunetul goanei, o biserică și o școală rom. cu trei învățători, am prins momentele mai însemnate, ce vîrtejul războiului le-a scos la veală și astfel am pus bază la mai multe fonduri. Dintre acestea este unul întemeiat în Vinerea Patimilor a an, 1915 cu menirea de a să ajutora după războiu «copiii rămași săraci și orfani în urma celor morți pentru tron și patrie».

Baza acestui fond s-a pus prin cele 100 cor. dăruite de subscrisul și soția și s-a argumentat la ocaziuni prin purtarea unui disc, și din alte oferte benevole.

Astfel și la «Sărbătorile Invierii D-ului» din acest an găsind «se 2 femei, cari să plătească pentru obete «Masul cel mare» din Vinerea Patimilor și «Sf. Paști», cari slujbe să plăteau altădată din contribuții benevole, am probat de ocaziune și am îndemnat poporul, ca acei fieri, ce și altfel erau destinați pentru aceste servicii, să-și dăruiască fondului amintit. Astfel s-a strâns în «Vinerea Mare» și ziua de «Paști» cu totul 150 cor. cu care sumă «Fondul săracilor și orfanilor» a crescut la 514 cor. 74 fl.

N'ași fi îndrăsnit a Vă îndatora cu publicarea acestor rânduri, dar o fac pentru advertizarea acelor oameni moi și comoz, însă cu rol de conducere, cari cercă să steneze ba chiar să detracteze spiritul de jertfă al poporului nostru, pentruca așa înșși să se astragă dela cele mai elementare impozite, ce caritatea creștinească le-o cere în aceste zile.

Tot cel ce au contribuit la fondul orfanilor de război din satul nostru, au contribuit pentru «Orfelinatul cel mare» al neamului, frumoasa sumă de 727 Cor. 10 fl. și în atâtea rânduri pentru alte scopuri caritative iar pentru «Fondul Cultural» necesar la susținerea școlii din loc, numai în anul trecut (1915), 8529 Cor. 78 fl.

Ca o întregire la cele de mai sus țin să amintesc, că inteligența com. din loc, întocmai ca și la Orșelcu, a procurat pentru soldații germani dela colosna de automobile, încredințată cu transportarea cerealelor dela vama Romaniei la gara Bretou, o frumoasă surpriza de Paști, dăruindu-le 8 cozonaci, 50 ouă și 300 țigarete, procurându-le să o deosebită bucurie.

După toate acestea, exprim și pe această cale, iubitorilor mei parohieni, ce ascultă și lăteleg glasul păstorului lor, admirația și mulțămiriile mele. Dala D-zeu ca jertfele lor aici acasă și a fiilor lor aduse pe câmpul de luptă să-și aibă o dreaptă răsplătă după război la Acela, ce va răsară «Searele păcii sînte» și peste cel bun și peste cel răl...

Poiană sărată în 18. IV. 1916.

Ioan Rafiroiu, paroh.

Pentru împrumutul de războiu.

Semnările pentru împrumutul de războiu continuă în mod îmbucurător și în cercurile românești.

Episcopul Orășii-mari Dr. Demetriu Radu a semnat 50.000 coroane.

La «Albina» din Sibiu, precum ni se comunică, s'au semnat până în 2 Mai n. a. c. peste 1/2 milion coroane. Dintre cei cari au semnat sume mai mari sunt: «Albina» 200.000 cor., d-l Ioan Luca 10.000 cor., Ioan Vinteleriu și soția, Sibiu 8000 cor., Dr. George Prunș (Orlat) 7000 cor., Fondul tipografiei arhidiecezane 5000 cor., înștitutul «Brădetul» 5000 cor., «Cordiana» 3000 cor., «Andreiana» (Reșinar) 2000 cor., Basil Magda 2000, cor., Dr. Ilie Beu 1000 cor. etc. etc.

Consistorul arhidiecezan a adresat oficiilor protopresbiteriale și parohiale din arhidieceză un călduros circular în chestia semnării împrumutului de războiu.

Pentru Orfelinatul românesc din Sibiu.

Transp. din n-rul 84 al «Gaz.» 8444 c. 90 t.

D-l Danil Lupu, Sebeșul săseșc. 10 »

La olaltă. 8454 c. 90 fl.

O datorință patriotică a fiecărui cetățean este să subscrie la al 4-lea împrumut de războiu.

Cea mai favorabilă plasare a banilor înhârtii de stat!

Important!

Important!

PUBLICAȚIUNE.

Serviciu de noapte cu schimbul în cele 6 farmacii din oraș.

P. T. locuitorii Brașovului, în special cei din orașul interior sunt înconștințați, că de la 1. Mai a. c. se va introduce cu concesiunea autorităților serviciul de noapte cu schimbul. Prin urmare, în fiecare lună serviciul de noapte îl va ține numai o farmacie din orașul interior cu schimbul, dela orele 8 seara până la 7 dimineața pentru cazuri urgente. Farmacia, care ține serviciul de noapte, va face vizibil acest lucru prin o lampă care va arde toată noaptea și pe care va sta scris „Serviciu de noapte” „Nacht dienst”. Bineînțeles toți Domnii medici cât și p. t. populațiunea vor fi înștiințați în fiecare lună la timp, care farmacie prevede serviciul de noapte.

Adestand o binevoitoare primire a acestei inovațiuni, care în treacă zis, este introdusă în multe părți ale Monarhiei noastre, semnează

cu toată stima
Farmaciștii din orașul interior.

Dela 1 Mai până inclus 31 Mai serviciul de noapte îl va ține Farmacia „la Arap”
2-3 Târgul florilor Nr. 15.

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 8.
vis-à-vis de băcânia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple cu prețuri ieftine.

Depou de cosoage de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a cosoajelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și pantilioi cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un oar funebru vanat pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin iau, asupra-mi și transporturi de morți înstrăinatate.

La cazuri de moarte a se adresa

Telefon interurban. 406.

E. Tutsek.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcoolice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Bentura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștincioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeeala absolută până la cea din urmă picătură. Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă la cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrația isvorului, Iosef György,
Șepsibodok (Ardeal).

97-200.

Binecunoscutul restaurant de vară cu grădină

„Schneiderzwinger”

Târgul cailor Nr. 17 s'a deschis. Se servesc, Beuturi excelente — bere și vinuri — precum și mâncări cu prețuri moderate conform împrejurărilor. Serviciu solid și prompt.

Apelând la sprijinul onor. public semnez cu stimă:

Iuliu Moni
restaurator.

ABONAȚI GAZETA
TRANSIVANIEI.

Culegător - tipograf

versat și în lucrări de accidentă află imediată aplicare în condiții favorabile la

Tipografia A. Mureșianu
Branisce & Comp.

Brașov, strada Prundului Nr. 15.

De Viueri în 5 Maiu se vinde în Strada Spitalului Nr. 66 un vagon cu vase de porcelan Karisbad colorate, aurite și albe. Tot felul de vase pentru restaurante și cafenele. 3-2

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștință, că după ce organele de control ale Ministeriului maghiar reg. de finanțe au controlat lozurile pentru I-a clasă a loteriei maghiare de clasă a XXXVI-a, acestea s'au predat spre vânzare vânzătorilor principali.

Tragerea clasei I. se va ținea în 24 și 25 Mai 1916. Tragerea se face publice în prezența direcțiunii loteriei maghiare reg. că autoritatea de control a statului și în prezența notarului public regesc, în sala de tragere. Lozuri se pot căpăta la toți colecțanții loteriei reg. ung. de clasă.

Budapesta, 3 Mai n. 1916.

Dirrecțiunea loteriei de clasă reg. ung.
Tolnay. Hazai.

Avis.

Un băiat din casă bună care a absolvat 1-2 clase gimnaziale, reale sau civile se primește imediat în condițiuni favorabile ca învățăcel în prăvălia cu mărfuri de manufactură a lui

Iulius Popovici,
în Hâțeșeg.

3-3

Anunț.

Mărci postale uzate, timbre de războiu (Austria și Ungaria) cum ară Ioan Georgescu, Str. Vișioi Nr. 22 București. Cu colecționării face schimb. 1-3

Subscrisa se recomandă, ca mijlocitoare la cumpărarea și vânzarea de Case, pământuri, Vile, grădini, precum și prăvălii și locuințe. Serviciu real.

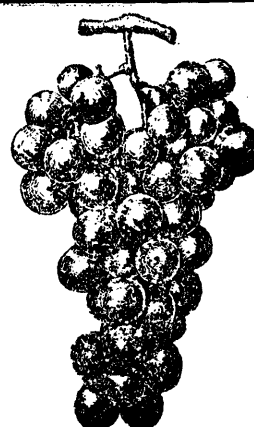
Marie Friedmann
Șirul livadei Nr. 2 Tel. 45.

În casa din strada Preis
Nr. 10.

De închiriat 4 odăi, bucătărie, pivniță, pod, șoproan, grădină. Casa este și de vânzare. Informații se pot lua în Șirul Livezii Nr. 2. Telefon 45. 3-3

Doamnelor române!

Curățiți podelele parchetate și podelele de scânduri cu „Lavosin” „Lavosinul” curăță fără vre-o esteneală cu rezultat surprinzător de frumos și netrăcut de nici un alt preparat. Așchii de oțel, scumpul Térpentin sau Bensină nu vă mai trebuie! I dosă „Lavosin” (trebuie păstrat în loc rece sau umed) costă numai 1 cor. 85 fil. și ajunge pentru 9 podele parchetate sau de scânduri. Se capătă la Hermina Niemande n. de Benker Brassó, Târgul cailor 28.

Apoi de vin
soiu american pot-
cu rădăcini diferite
ieri, garantând pent
veritabilitatea lor, fu
niresă în asortime
tul cel mai bogat a
noscuta și încrezută
firmă

„Kisküküld”
menti első sző
lőltvány telep
Proprietar:

Frideric Caspari

Mediaș. (Medgyes)

com. Târnava-mare (N. Kük-m

Cereji preț curent ilustrați

Acest preț curent cuprinde toate sorile de recunoștință sosite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de a face comanda ori-care prietar de vie poate cere informații verbale sau în scris dela persoane cunoscută relativ la încrederea de ca se bucură numita pepinieră.

A vs.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. dame că am strâmut

Magazinul cu Corsete
din Budapesta la Brașov.

Comande pentru tot felul corsete, legături de stomac se execută cu acuratețe și prompt.

De o cercetare numeroasă se rog
Fejér Lakabné
Strada porții 36.

27-75

Noutate. --- Ciocoladă --- Noutat

Aduc la cunoștința Onor. public că am deschis un magazin modern aranjat cu Ciocoladă, Bonboane și alte mici ticoale nouă în strada Vămă Nr. 36. Palatul Ciel. Rog sprijinul on. public.
Kästenbaum Mór.

6-10